

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 17.06.2026 nr 1-4/26/2387;
KLIM/26-0731/-1K

Meie 03.08.2026 nr 2-3/2191-2

Eelnõu kooskõlastamine

Lugupeetud taristuminister

Täname võimaluse eest anda tagasisidet tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõule. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium tunnustab eelnõu üldist eesmärki tugevdada Eesti laevandusettevõtjate konkurentsivõimet ja jätkusuutlikkust ning eelnõu positiivset mõju halduskoormusele. Samas soovime juhtida tähelepanu eelnõu ja selle seletuskirjaga seotud asjaoludele, mis vajavad täiendavat analüüsi või põhjendamist, et kavandatavad muudatused ja lahendused vastaksid seatud eesmärkidele ka praktikas, oleksid õigusselged ning tagaksid tasakaalu konkurentsivõime suurendamise ja isikute sotsiaalse kaitse vahel, mistõttu kooskõlastame eelnõu alljärgnevate märkustega.

1) Põhiseaduspärasuse analüüsi täiendamine

Eelnõu seletuskirja põhiseaduspärasuse analüüsis on toodud, et maksusoodustuse kohaldamisala laiendamine avaldab vahetut mõju isikute sotsiaalsetele tagatistele – maksusoodustuse kohaldamise tulemusel vähenevad laevapere liikme töötuskindlustushüvitis, kindlustushüvitis koondamise korral, hüvitis tööandja maksejõuetuse korral ja pension, võib tekkida risk vanaduspensioni mittesaamiseks ning laevapere liikmed jäävad ilma riiklikust ravikindlustusest ja ajutise töövõimetuse hüvitisest. Seetõttu kujutab maksusoodustuse kohaldamisala laiendamine endast põhiõiguste riivet.

Palume kaaluda põhiseaduspärasuse analüüsi täiendamist eelkõige proportsionaalsuse kontrolli osas. Kuigi analüüs järgib üldjoontes põhiõiguste riive hindamise metoodikat, ei selgu seletuskirjast piisavalt selgelt, miks laevapere liikme töötuskindlustushüvitise, kindlustushüvitise koondamise korral, hüvitise tööandja maksejõuetuse korral ja pensioni vähenemine või vanaduspensioni mittesaamine ning ravikindlustuse ja ajutise töövõimetuse hüvitise kaotamine on kavandatava eesmärgi saavutamiseks vajalikud. Vajalikkuse analüüsi juures on käsitletud alternatiivsete meetmete võimalikku suuremat kulu riigile, kuid vähem põhiõigusi piiravate lahenduste võrdlus võiks olla põhjalikumalt avatud. Asjaolu, et alternatiivne meede tooks riigile kaasa suuremad kulud või eeldaks täiendavaid eelarvevahendeid, ei pruugi iseenesest võimalda järeldada, et vähem põhiõigusi piiravad

meetmed puuduvad. Lisaks võib seletuskirjas viidatud seisukohast, et meeskonnakulude kokkuhoid on üks väheseid lipuriigi mõjutatavaid kulukomponente, järeldada, et kaalutud võiks olla teisi võimalikke lahendusi. Seetõttu palume seletuskirjas põhjalikumalt käsitleda lipuriigi võimalikke alternatiive, mis aitaks selgemalt hinnata proportsionaalsustesti vajalikkuse kriteeriumi täidetust.

Samuti võiks mõõdukuse analüüsi täiendada põhjendustega, millele tugineb järeldus, et töötuskindlustushüvitise, kindlustushüvitise koondamise korral, hüvitise tööandja maksejõuetuse korral ja pensioni vähenemine või vanaduspensioni mittesaamine ning ravikindlustuse ja ajutise töövõimetuse hüvitise kaotamine kujutavad endast mõõduka mõjuga piirangut, kuigi tegemist on olulise sotsiaalsete tagatiste vähenemise või osalise äralangemisega. Kuigi laevapere liige ei jää täielikult töötuskindlustusest ilma, makstakse seda arvestatuna kuni 750 eurolt, mille tulemusena vähenevad töötuskindlustushüvitis, kindlustushüvitis koondamise korral ja hüvitis tööandja maksejõuetuse korral. Vanadus- ja vabatahtliku pensioni sissemaksed toimuvad maksubaasilt, mis vähendab tulevase pensioni suurust ja vanaduspensioni puhul esineb mõningane risk, et isik ei täida vanaduspensioni saamiseks vajalikku pensionistaaži ning ta vanaduspensioni ei saa. Vabatahtliku ravikindlustuse võimalus ei pruugi olla riikliku ravikindlustusega täielikult võrreldav ega asendada ajutise töövõimetuse hüvitist, kuna ravikindlustuse lepingu sõlmimisega ei kaasne ajutise töövõimetuse hüvitist. Seletuskirjas alternatiivina nimetatud eraõiguslikult kindlustusseltsilt tervisekindlustuse soetamise puhul ei ole selgitatud, kuidas oleks see võrreldav riikliku ravikindlustusega, arvestades, et sellistel kindlustuslepingutel võivad olla hüvitispiirid ning kindlustusandja võib enne lepingu sõlmimist hinnata inimese tervises seisundit ning keelduda lepingu sõlmimisest või kehtestada piiranguid. Lisaks viitab töötuskindlustuse rahvusvaheline praktika sellele, et vabatahtliku kindlustuse võimaldamise korral võib kindlustatute osakaal jääda väikeseks.

Lisaks võiks mõõdukuse analüüsi täiendada põhjendustega kõigi kavandatava regulatsiooniga mõjutatavate sotsiaalsete tagatiste koosmõju kohta. Kavandatavad muudatused mõjutavad samaaegselt mitut töötamisega seotud sotsiaalset tagatist, mille koostoime võib mõjutada isiku sotsiaalse kaitse taset ulatuslikumalt kui üksikute muudatuste mõju eraldi hinnates. Seetõttu võiks põhiseaduspärasuse analüüsist selgemalt nähtuda, kuidas on hinnatud riive intensiivsust tervikuna. Teeme ettepaneku täiendada põhiseaduspärasuse analüüsi, sealhulgas meetme vajalikkuse ja mõõdukuse põhjendusi.

2) Sotsiaalsete tagatiste vähenemise tasakaalustamise põhjendatus tulumaksusoodustuse abil

Eelnõu seletuskirja on märgitud, et sotsiaalsete hüvede vähenemist tasakaalustab tulumaksusoodustusest saadav lisatulu, mida laevapere liige saab kasutada enda sotsiaalseks kindlustamiseks sobival viisil.

Kavandatava regulatsiooni kohaldamisel väheneb laevapere liikme töötuskindlustusmaksete maksubaas, mis mõjutab töötuskindlustushüvitise, kindlustushüvitise koondamise korral ja hüvitise tööandja maksejõuetuse korral suurust. Eelnõuga kavandatav muudatus mõjutab ka teisi sotsiaalseid tagatiseid, sealhulgas riiklikku ravikindlustust, ajutise töövõimetuse hüvitist, pensioni ning vanemahüvitist.

Seletuskirja kohaselt oli 2024. aastal maksusoodustust kasutanud ettevõtjate laevapere liikme keskmine brutotasu 2058 eurot kuus ning sellelt töötasult saadav tulumaksusoodustus 298,76 eurot kuus. 2026. aastal on vabatahtlik ravikindlustuse kuumakse 257,5 eurot, mis moodustab 86% tulumaksusoodustusest saadavast lisatulust. Seletuskirjas on välja toodud ka võimalus, et laevandusettevõtjad võivad maksusoodustust arvestada uute meretöölepingute töötasu kujundamisel, mille tulemusena ei pruugi tulumaksusoodustusest tulenev lisatulu töötajateni jõuda.

Seletuskirja võiks täiendada, sealhulgas põhiseaduspärasuse analüüsi osa, millisele analüüsile või andmetele tugineb järeldus, et tulumaksusoodustusest saadav lisatulu on piisav tasakaalustamaks töötuskindlustushüvitise, kindlustushüvitise koondamise korral, hüvitise tööandja maksejõuetuse korral ja teiste sotsiaalsete tagatiste võimalikku vähenemist.

3) Võrdse kohtlemise põhimõtte analüüs

Seletuskirjast ei nähtu, kas on analüüsitud kavandatava regulatsiooni vastavust Eesti Vabariigi põhiseaduse §-s 12 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttele. Kavandatava regulatsiooni kohaselt kujunevad sama töötasu saavatel töötajatel erinevad sotsiaaltagatised sõltuvalt sellest, kas nad töötavad maksusoodustuse kohaldamisalasse kuuluval laeval või mitte. Seletuskirjast ei nähtu, kas sellist erinevat kohtlemist on põhiseaduslikust aspektist hinnatud ning millised on selle põhjendused. Palume täiendada eelnõu seletuskirja vastava analüüsiga.

4) Võimalik mõju tööjõu kättesaadavusele sektoris

Seletuskirjas on seaduse mõjude osas märgitud, et sotsiaaltagatiste vähenemise korral on meremehel võimalik töökohta vahetada. Samas ei ole analüüsitud, millist mõju võib selline käitumine avaldada tööjõu kättesaadavusele kavandatava regulatsiooni puudutavas laevandussektoris. OSKA tööjõuvajaduse analüüs transpordi sektoris on toonud välja, et tööjõu vajadus meretranspordi valdkonnas suureneb ning eriti suur puudus on laevamehaanikutest ja laevaelektrikutest.¹ Merenduse eriala väljaõpe on pikk ja väheatraktiivne noortele. Sotsiaaltagatiste vähenemine võib muuta eriala vähem atraktiivseks võimalike alternatiivsete erialavalikute kõrval. Kuivõrd tööturg meretranspordi valdkonnas on rahvusvaheline, peab arvestama ka teistes riikides rakendatava maksusüsteemiga, et Eesti meretranspordi tööturg püsiks konkurentsivõimeline ja atraktiivne potentsiaalsele tööjõule. Palume täiendada eelnõu seletuskirja analüüsiga, kas ja kuidas võib kavandatav regulatsioon mõjutada tööjõu kättesaadavust laevandussektoris ning kas see võib omakorda mõjutada eelnõuga taotletava eesmärgi saavutamist.

5) Laevapere liikmete teadlikkus sotsiaaltagatiste muutumisest

Arvestades kavandatava regulatsiooni mõju laevapere sotsiaaltagatistele, võiks seletuskirjas käsitleda ka seda, kuidas on kavandatud sihtrühma teavitada muudatuse mõjust nende sotsiaaltagatistele. Palume täiendada seletuskirja vastava käsitlesega.

¹ Lassur, S., Viia, A. (2024) Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: transport. SA Kutsekoda. <https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/transport>

6) Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeksi analüüs

Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeksi kohaselt peab töötushüvitis vastama vähemalt koodeksi artiklites 65 või 66 sätestatud miinimumtasemele, mis standardse kaitstava isiku puhul on ligikaudu 45% varasemast töötasust. Eelnõu kohaselt makstakse töötuskindlustusmakseid maksubaasilt kuni 750 eurot, mis mõjutab töötuskindlustushüvitise, kindlustushüvitise koondamise korral ja hüvitise tööandja maksejõuetuse korral suurust. Eelnõu seletuskirjast ei nähtu, kas on analüüsitud kavandatava regulatsiooni kooskõla Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeksiga ning seda, kas nimetatud hüvitised vastavad ka pärast kavandatavate muudatuste jõustumist koodeksis sätestatud nõuetele. Palume täiendada seletuskirja vastava analüüsiga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Gloria Kiis +372 5354 4276
gloria.kiis@mkm.ee